(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osastoa soveltamalla annetut säädökset)

NEUVOSTON YHTEINEN KANTA
22 päivältä tammikuuta 2001,
Afganistanista

(2001/56/YUTP)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 15 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Afganistanin selkkaus on aiheuttanut suunnattomia kärsimyksiä Afganistanin väestölle ja se on uhka alueen vakaudelle ja taloudelliselle kehitykselle.

(2) Sodan aiheuttama terrorismin ja laittomien huumausaineiden leviäminen aiheuttaa merkittävää vahinkoa sekä unionin jäsenvaltioille että laajemmin.

(3) Unioniin tulee jatkuvasti huomattavia ja yhä kasvavia pakolaismääriä sodan koettelemasta Afganistanista ja se on hyväksynyt toimintasuunnitelman, jossa käsitellään Afganistanista tulevaa laittomien siirtolaisten ja turvapaikan hakijoiden muuttovirtaa.

(4) Unioni on päättänyt omaksua tehokkaan roolin pyrkimyksissä taistelujen lopettamiseksi sekä rauhan, vakauden ja kansainvälisen oikeuden, mukaan lukien ihmisoikeudet, kunnioituksen palauttamiseksi Afganistanissa.

(5) Unioni muistuttaa sotiville osapuolille, että niillä on lopullinen vastuu poliittisen ratkaisun löytämisestä selkkaukseen siten, että Afganistaniin saadaan kestävä rauha ja voidaan perustaa laajapohjainen ja edustuksellinen hallitus.

(6) Unioni katsoo olevan erityisen tärkeää, että kaikki maat, joilla on vaikutusvaltaa osapuoliin, käyttäisivät sitä tukeakseen Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanpyrkimyksiä ja sovittaisivat toimintansa tiiviisti yhteen näiden pyrkimysten kanssa, sekä että aseiden, ammusten ja muiden sotatarvikkeiden toimittaminen Afganistanin ulkopuolelta käsin taisteleville ryhmittymille sekä ulkomaisen sotilashenkilöstön, puolisotilaallisen henkilöstön ja salaisen palvelun henkilöstön asioihin sekaantuminen lakkaisi.

(7) Unioni pitää kansainvälisen oikeuden ja ihmisoikeuksien, kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus mukaan lukien, noudattamista erittäin tärkeänä, tuomitsee naisten jatkuvan syrjinnän Afganistanissa ja on erityisen huolissaan siitä, että tämä syrjintä haittaa kansainvälisten järjestöjen ja valtioista riippumattomien järjestöjen humanitaarista työtä.

(8) Unioni on syvästi huolissaan viattomien siviilien joukkomurhia ja siirtoja, sotavankien teloituksia, etnisin perustein tapahtuvia vainoja ja teloituksia sekä afganistanilaisten maastamuuttajien pelottelua ja murhia koskevista raporteista.

(9) Unioni on huolissaan myös jatkuvista taisteluista, joita käydään varsinkin tietyissä provinsseissa kuten Takhar ja Baghlan ja joissa tuhoutuu lisää koteja, viljelyksiä ja maatalousinfrastruktuuria, sekä uusista väestön liikkeistä.

(10) Lisää huolta aiheuttaa se, että humanitaarinen tilanne Afganistanissa on entisestään huonontunut, mikä on seurausta pahimmasta kuivuudesta kolmeenkymmeneen vuoteen sekä pitkään jatkuneesta konfliktista.

(11) Neuvosto hyväksyi 15 päivänä marraskuuta 1999 yhteisen kannan 1999/727/YUTP Talebania koskevista rajoittavista toimenpiteistä [1] 15 päivänä lokakuuta 1999 annetun Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1267/99 täytäntöönpanemiseksi.

(12) Unioni toteuttaa toimenpiteitä 19 päivänä joulukuuta 2000 annetun Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1333/2000 täytäntöönpanemiseksi.

(13) Tämän yhteisen kannan tarkoituksena on korvata Afganistanista 24 päivänä tammikuuta 2000 hyväksytty neuvoston yhteinen kanta 2000/55/YUTP [2], joten jälkimmäinen olisi kumottava,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN YHTEISEN KANNAN:

1 artikla

Unionin tavoitteet Afganistanissa ovat:

a) pysyvän rauhan saavuttaminen, ulkoisen sekaantumisen lopettaminen ja Afganistanin sisäisen vuoropuhelun edistäminen erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien keskeistä roolia tukemalla;

b) koko alueen vakauden ja kehityksen edistäminen rauhan avulla;

[1] EYVL L 294, 16.11.1999, s. 1.
[2] EYVL L 21, 26.1.2000, s. 1.

c) kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistäminen, mukaan lukien naisten ja lasten oikeudet;

d) tehokkaan humanitaarisen avun toimittaminen ja siihen kuuluen sellaisen syrjinnästä vapaan ympäristön luominen, jossa kansainväliset järjestöt ja valtioista riippumattomat järjestöt voivat toimia tehokkaasti, sekä sen varmistaminen, että avun kansainvälinen yhteensovittaminen mahdollistaa sen toimittamisen kansainvälisten humanitaaristen periaatteiden mukaisesti ja että tarpeet arvioidaan puolueettomasti ottaen huomioon yhteisöllinen lähestymistapa;

e) laittomien huumausaineiden ja terrorismin torjunnan tehostaminen;

f) rauhan rakentamiseen tähtäävässä toiminnassa avustaminen, ja kun kestävä rauhanjärjestely on saatu aikaan, myös maan jälleenrakentamisessa avustaminen vuosia kestäneen sisällissodan jälkeen;

g) naapurimaissa oleskeleville afganistanilaispakolaisille kohdistettujen kansainvälisten järjestöjen ja valtioista riippumattomien järjestöjen ohjelmien tukeminen.

2 artikla

Tukeakseen Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanpyrkimyksiä, jotka on vahvistettu uudelleen 18 päivänä joulukuuta 1998 annetussa YK:n yleiskokouksen päätöslauselmassa 203 A ja B, unioni edelleen:

a) tukee ja tehostaa YK:n Afganistanin erityisyksikön (UNSMA), myös sen siviiliasioiden yksikön, työtä;

b) tukee YK:n pääsihteerin ja hänen Afganistanin-erityislähettiläänsä laajoja ponnisteluja sekä erityisesti Talebanin ja Pohjoisen liiton 2 päivänä marraskuuta 2000 allekirjoittaman sopimuksen täytäntöönpanoa, joka koskee vuoropuheluprosessin käynnistämistä aseellisen konfliktin lopettamiseksi mahdollisimman nopeasti poliittisin keinoin, ja kehottaa asianomaisia osapuolia noudattamaan sitoumuksiaan;

c) kehottaa muita maita, joilla on vaikutusvaltaa osapuoliin, käyttämään sitä rakentavasti YK:n rauhanpyrkimysten tukemiseksi ja sovittamaan toimintansa tiiviisti yhteen näiden pyrkimysten kanssa, ja kehottaa erityisesti Pakistania käyttämään huomattavaa ja ainutlaatuista vaikutusvaltaansa Talebaniin saadakseen sen osallistumaan vakavalta pohjalta rauhanneuvotteluihin YK:n puitteissa;

d) vetoaa sotiviin osapuoliin, jotta ne noudattaisivat velvoitteitaan, jotka on esitetty molempien osapuolten 20 päivänä heinäkuuta 1999 allekirjoittamassa, Afganistanin selkkauksen rauhanomaisen ratkaisun perusperiaatteita koskevassa Taškentin julkilausumassa;

e) vaatii Talebanilta sitoumusta panna täytäntöön YK:n kanssa sen henkilökunnan turvallisuudesta tekemänsä sopimukset;

f) ottaa huomioon YK:n valtakirjakomitean raportin Afganistanin edustuksesta Yhdistyneissä Kansakunnissa;

g) pitää voimassa yhteisessä kannassa 96/746/YUTP [1] julistetun Afganistania koskevan aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden vientisaarron ja kehottaa muita maita omaksumaan samanlaisen pidättyvän politiikan;

h) kehottaa maita, joita asia koskee, lopettamaan vastedes sotilashenkilöstönsä, puolisotilaallisen henkilöstönsä ja salaisen palvelun henkilöstönsä toiminnan Afganistanissa sekä lopettamaan kaiken muun Afganistanin selkkauksen osapuolille annetun sotilaallisen tuen, mukaan luettuna niiden oman alueen käyttö tällaisiin tarkoituksiin.

Lisäksi unioni:

i) pitää edelleen yhteyttä Afganistanin osapuoliin ja merkittäviin henkilöihin tähdentääkseen, että jatkuva taistelu on hyödytöntä ja että sen humanitaariset seuraukset ovat vakavia eikä niitä voida hyväksyä, sekä vaatiakseen välittömän aselevon solmimista ja neuvottelujen käymistä YK:n alaisuudessa poliittisesta ratkaisusta, johon sisältyy täysin edustuksellisen, laajapohjaisen hallituksen luominen;

j) seuraa tiiviisti ja tukee vaikutusvaltaisten afganistanilaisten henkilöiden ja järjestöjen pyrkimyksiä, kuten entisen hallitsijan Zahir Šahin aloittamaa niin kutsuttua "Rooman prosessia", jonka tavoitteena on pitää Loya Jirga askeleena kohti rauhaa ja laajapohjaisen hallituksen muodostamista;

k) painostaa edelleen kaikkia niitä maita, joilla on vaikutusvaltaa Afganistanissa, ja korostaa, että unioni pitää tärkeänä, että selkkaus ratkaistaan pikaisesti YK:n johdolla, sekä kehottaa kyseisiä maita tukemaan YK:ta kaikin mahdollisin tavoin.

3 artikla

Ihmisoikeuksien, perusvapauksien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kunnioittamista edistääkseen unioni:

a) kehottaa kaikkia osapuolia tunnustamaan, suojelemaan ja edistämään kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, mukaan lukien yksilön oikeus elämään, vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen, sekä noudattamaan YK:n ihmisoikeuksien julistusta, jonka Afganistan on hyväksynyt;

b) kehottaa afganistanilaisia ryhmittymiä lopettamaan syrjivän politiikan ja tunnustamaan, suojelemaan ja edistämään miesten ja naisten yhtäläisiä oikeuksia ja ihmisarvoa, mukaan lukien pääsy koulutukseen ja terveyspalvelujen piiriin, työ, henkilökohtainen turvallisuus ja oikeus olla joutumatta uhkailun ja häirinnän kohteeksi, sekä korostaa syrjivän politiikan kielteisiä vaikutuksia avun tehokkaan toimittamisen kannalta;

c) on tyytyväinen UNSMA:n siviiliasioiden yksikön ihmisoikeussiviilitarkkailijoiden lähettämiseen Afganistaniin ja tukee YK:n pääsihteerin ehdotuksia, jotka koskevat näiden tarkkailijoiden toimintaa;

d) kiinnittää erityistä huomiota ihmisoikeusnäkökulmaan sovitettaessa yhteen Afganistaniin toimitettavaa kansainvälistä apua;

[1] EYVL L 342, 31.12.1996, s. 1.

e) tukee Afganistanin avustusohjelmia, joissa otetaan huomioon sukupuolikysymykset, ja joilla pyritään aktiivisesti edistämään sekä miesten että naisten yhtäläistä osallistumista sekä edistetään rauhaa ja ihmisoikeuksia;

f) kehottaa kaikkia ryhmittymiä kunnioittamaan ja suojelemaan Afganistanin kulttuuriperintöä ja kannustaa UNESCOn ja Afganistanin kulttuuriperinnön suojeluyhdistyksen toimintaa tällä alalla.

4 artikla

Afganistanin kärsivää siviiliväestöä auttaakseen unioni:

a) jatkaa humanitaarisen avun toimittamista Afganistaniin, mikäli olosuhteet sen sallivat;

b) kehottaa taistelevia ryhmittymiä varmistamaan liikkumisvapauden sekä kansallisen ja kansainvälisen humanitaarisen henkilöstön vapaan ja turvallisen pääsyn kaikkien avun tarpeessa olevien luo ilman sukupuoleen, rotuun, uskontoon tai kansallisuuteen perustuvia rajoituksia sekä tekemään täysimääräisesti ja vilpittömästi yhteistyötä humanitaaristen järjestöjen kanssa Afganistanin kansan humanitaarisiin tarpeisiin vastaamiseksi;

c) tukee edelleen kansallisia ja kansainvälisiä miinojen raivaukseen sekä kuivuuden vaikutusten lievittämiseen tähtääviä ponnisteluja tärkeinä edellytyksinä kestävälle kehitykselle;

d) kehottaa taistelevia ryhmittymiä olemaan asettamatta lisää maamiinoja ja korostaa, että noudatetun politiikan mukaisesti varoja ei myönnetä miinanraivaukseen alueilla, joilla miinojen asettaminen jatkuu;

e) parantaa avun tehokkuutta tiivistämällä kansainvälisten avunantajien toimien välistä yhteensovittamista työskentelemällä erityisesti Afganistanin avunantajien tukiryhmän ja Afganistanin ohjelmointielimen välityksellä;

f) varmistaa, että YK:n rauhanpyrkimykset ja avustustyö sovitetaan yhteen ja että ne täydentävät toisiaan sillä tavoin kuin kansainväliselle avunantajayhteisölle ja YK:n järjestöille yhteisissä strategisissa puitteissa on esitetty;

g) varmistaa, että sen apu toimitetaan kansainvälisen avunantajayhteisön ja YK:n järjestöjen hyväksymän yhteisten strategisten puitteiden mukaisesti ja että se tällä tavoin edistää tehokkaamman yhteisen ohjelmoinnin täytäntöönpanoa Afganistanissa;

h) tukee edelleen Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun (UNHCR) työtä Afganistanissa ja sen naapurimaissa;

i) tukee UNHCR:n ehdotusta perustaa Afganistania koskeva turvapaikka- ja maastamuuttofoorumi, joka käsittäisi tuenantajia, ensimmäiset turvapaikkamaat, UNHCR:n ja muita organisaatioita.

5 artikla

Huumausaineiden torjuntaa edistääkseen unioni:

a) käyttää hyväkseen yhteyksiään ryhmittymiin ja niihin maihin, joilla on vaikutusvaltaa ryhmittymiin, korostaakseen unionin huolestuneisuutta Afganistanin huumausaineiden laittoman tuotannon ja kaupan voimakkaasta kasvusta, joka uhkaa alueellista vakautta ja vahingoittaa Afganistanin, sen naapurivaltioiden ja muiden valtioiden väestön terveyttä ja hyvinvointia, ja korostaakseen, että unioni ottaa huumevalvonnan tavoitteet huomioon päättäessään kehitysavun antamisesta Afganistanin jälleenrakentamiseen sen jälkeen, kun pysyvä rauhanratkaisu on saatu aikaan. Unioni kehottaa Talebania erityisesti panemaan käytännössä täytäntöön huumeiden tuotantoa ja laitonta kauppaa koskevat sitoumuksensa ja seuraa tarkasti Mollah Omarin heinäkuussa 2000 unikon viljelyn täydellisestä lopettamisesta antaman asetuksen täytäntöönpanoa;

b) kehottaa avustusjärjestöjä kiinnittämään huomiota huumevalvonnan tavoitteisiin hankkeiden suunnittelussa ja täytäntöönpanossa ottamalla huomioon hankkeiden vaikutukset huumausaineiden viljelyyn, tuotantoon, laittomaan kauppaan ja väärinkäyttöön;

c) tukee kestävää vaihtoehtoista kehitystä tärkeänä osana tasapainoista ja kattavaa huumevalvonnan strategiaa. Vaihtoehtoiset kehitysohjelmat olisi mukautettava Afganistanin erityisiin olosuhteisiin, niissä olisi kunnioitettava ihmisoikeuksia ja otettava huomioon sukupuolikysymykset, jotta naiset ja miehet voivat osallistua kehitysprosessiin tasapuolisesti. Lainvalvonta- ja täytäntöönpanotoimet ovat välttämätön täydennys tällaisille ohjelmille;

d) tukee kaikkia johdonmukaisia pyrkimyksiä, myös Yhdistyneiden Kansakuntien huumevalvontaohjelman (UNDCP) puitteissa toteutettavia, huumausaineiden tuotannon, laittoman kaupan ja väärinkäytön vähentämiseksi merkittävästi Afganistanissa ja toteaa olevan tärkeää, että yhteisön hankkeet unionin Keski-Aasian huumausainealoitteen tukemiseksi pannaan pikaisesti täytäntöön.

6 artikla

Unioni tuomitsee terrorismin sen kaikissa muodoissa riippumatta siitä, milloin ja missä sitä esiintyy. Terrorismin vastaista toimintaa edistääkseen unioni:

a) vaatii, että afganistanilaiset osapuolet pidättäytyvät rahoittamasta, kouluttamasta tai suojelemasta terroristijärjestöjä tai tukemasta terroristitoimia muulla tavoin;

b) kehottaa kaikkia Afganistanin viranomaisia sulkemaan Afganistanin alueella sijaitsevat ulkomaalaisten terroristien koulutusleirit ja toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että terroristitekojen tekijät saadaan oikeuden eteen;

c) kehottaa Talebania noudattamaan täydellisesti ja viipymättä Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston 15 päivänä lokakuuta 1999 antamaa päätöslauselmaa 1267/99 sekä 19 päivänä joulukuuta 2000 antamaa päätöslauselmaa 1333/2000.

7 artikla

Neuvosto panee merkille, että komissio aikoo tukea tämän yhteisen kannan tavoitteiden saavuttamista ja painopisteiden toteuttamista tarvittaessa asiaa koskevin yhteisön toimenpitein.

8 artikla

Kumotaan yhteinen kanta 2000/55/YUTP.

9 artikla

Tämä yhteinen kanta tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Sitä tarkastellaan uudelleen viimeistään kahdentoista kuukauden kuluttua sen hyväksymisestä.

10 artikla

Tämä yhteinen kanta julkaistaan virallisessa lehdessä.

Tehty Brysselissä 22 päivänä tammikuuta 2001.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. LINDH